

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w III Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Grzegorz Krogulec

Protokolant: Ilona Skórka, Paulina Lewandowska

przy udziale prokuratora Jacka Ciupy

po rozpoznaniu w dniach 5 maja 2021 roku, 24 maja 2021 roku i 9 lipca 2021 roku

sprawy z wniosku pełnomocnika E. O. (1), T. O. i T. W. (1)

o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z niesłusznym skazaniem J. O. wyrokiem Sądu Powiatowego w P. z dnia 7 sierpnia 1963r. w sprawie (...).

orzeka:

- na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, na rzecz każdego z wnioskodawców, tj. E. O. (1), T. O. i T. W. (1) kwoty po 25 000 (dwadzieścia pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz kwoty po 12 034,17 (dwanaście tysięcy trzydzieści cztery 17/100) złotych tytułem odszkodowania za niesłuszne skazanie J. O. wyrokiem Sądu Powiatowego w P. z dnia 7 sierpnia 1963 r. w sprawie (...) z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku,
- w pozostałej części wniosek oddała,
- zasądza na rzecz wnioskodawców E. O. (1), T. O. i T. W. (1) kwoty po 2 016,00 (dwa tysiące szesnaście 00/100) złotych tytułem zwrotu poniesionych kosztów zastępstwa procesowego,
- koszty postępowania przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz (...)	Sygnatura akt	III Ko 50/21	
WNIOSKODAWCA			
E. O. (1), T. O., T. W. (1)			
ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE			

ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	
	48.136,71 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców	odsetki ustawowe za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki	
	1.451.322,07 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców	odsetki ustawowe za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
3.	Inne		
	zasądzenie na rzecz wnioskodawców kosztów ustanowienia pełnomocnika według norm przepisanych w wysokości 6-cio krotności stawki minimalnej		
<i>Ustalenie faktów</i>			
<i>Fakty uznane za udowodnione</i>			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1	J. O. w okresie od dnia 27 września 1945 roku do dnia 31 stycznia 1951 roku pracował w (...) w P. na stanowisku (...) - zwolnił się na własną prośbę. W okresie od 11 sierpnia 1951 roku do dnia 29 maja 1952 roku J. O. był zatrudniony	Dokumenty załączone wraz z wnioskiem -kserokopie świadectw pracy	k.46-47

	<p>w (...), skąd także zwolnił się na własną prośbę. Następnie w okresie od dnia 1 czerwca 1952 roku do 30 września 1956 roku ponownie został zatrudniony w (...) w P. jako (...) - odszedł z pracy na rentę inwalidzką.</p> <p>W okresie od dnia 1 lutego 1961 roku do dnia 22 sierpnia 1963 roku J. O. pracował w przedsiębiorstwie (...) jako magazynowy. Został zwolniony z uwagi na odbywanie kary pozbawienia wolności.</p>		
3.1.2	<p>J. O. od 19 czerwca 1961 roku do 28 maja 1962 roku sporządzał listy o treści antykomunistycznej, krytykujące politykę ówczesnego rządu, które następnie wysyłał za granicę do (...) oraz do autorów audycji „Fala 56” na antenie Polskiego Radia, której celem była pomoc obywatelom PRL. Ponadto pisał do Radia Wolna Europa, krytykując w korespondencji politykę rządu oraz sposób zarządzania gospodarką.</p>	<p>Dokumenty załączone wraz z wnioskiem</p> <p>oraz dokumenty przekazane przez IPN</p>	<p>k. 27,</p> <p>32-35v, 39-39v,</p> <p>62, 65</p>
zeznania wnioskodawcy E. O.	k.74v		
zeznania wnioskodawcy T. W.	k. 75		
3.1.3.	<p>W związku z prowadzoną działalnością J. O., został zatrzymany w dniu 11 kwietnia 1963 roku przez</p>	<p>Dokumenty załączone wraz z wnioskiem</p>	k.33-33v

	<p>funkcjonariuszy (...) w Ł. i przewieziony do tamtejszego aresztu.</p> <p>W dniu 11 kwietnia 1963 roku Prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w Ł. wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu J. O., sygn. akt (...), zarzucając mu popełnienie przestępstwa z art. 23 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 roku o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (tzw. mały kodeks karny, w skrócie m.k.k.).</p>		
3.1.4	<p>Wyrokiem Sądu Powiatowego w P. z dnia 7 sierpnia 1963 roku, sygn. akt(...), J. O. został skazany na mocy art. 23 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 roku na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz karę dodatkową w postaci pozbawienia praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat.</p> <p>W dniu 24 października 1963 roku od wyroku Sądu Powiatowego w P., obrońca J. O. wniósł rewizję. Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1963 roku utrzymano wyrok skazujący w mocy.</p>	Dokumenty załączone wraz z wnioskiem	k. 35- 35v
3.1.5	J. O. został osadzony w zakładzie karnym w Ł.. Warunki, w których	Uzasadnienie wniosku o odszkodowanie	k. 5v

przebywał były bardzo ciężkie, zarówno sanitarne jak i żywieniowe. Cele, w których umieszczano osadzonych były przepełnione, ciasne, nieogrzewane. Brak było ciepłej wody, ubikacje zaś znajdowały się w celach, oddzielone cienkim parawanem. Z łaźni osadzeni mogli korzystać raz w tygodniu. Zarówno pościel jak i odzież, które otrzymywali nie była właściwie uprana i zdezynfekowana. Jedzenie było złej jakości. Jako więzień polityczny J. O. był nadto pod szczególnym nadzorem służby więziennej. Odczuwał nękanie zarówno ze strony funkcjonariuszy jak i innych "pospolitych" więźniów.

Następnie J. O. został przeniesiony do Ośrodka Pracy (...) w S.. W ośrodku tym więźniowie pracowali w kamieniołomach, przez około 10-12 godzin dziennie, praca była ciężka i wyczerpująca. Cele, gdzie osadzeni byli więźniowie znajdowały się w starych budynkach, były zimne, wilgotne i zagrzybione, niejednokrotnie znacznie przeludnione. Osadzeni załatwiali potrzeby fizjologiczne w celi. Więźniom nie zapewniono ciepłej wody, możliwości zmiany odzieży i pościeli. Także i żywienie było bardzo ubogie, był to smalec, chleb, kawa.

	<p>Także i tu więźniowie polityczni byli źle traktowani, nękanymi przez strażników więziennych oraz współwięźniów.</p> <p>Podczas osadzenia J. O. nie był odwiedzany przez rodzinę.</p>		
zeznania wnioskodawcy E. O.	k. 75		
3.1.6	<p>J. O. w chwili zatrzymania był jedynym żywicielem rodziny. Miał na utrzymaniu żonę oraz troje małoletnich dzieci. Żona J. O. zatrudniła się, po jego osadzeniu, w (...) C. w P., uzyskiwała małe zarobki.</p>	zeznania wnioskodawcy E. O.	k. 75
zeznania T. W.	k. 75		
3.1.7	<p>J. O., po odzyskaniu wolności, jako osoba skazana z przyczyn politycznych miał problem ze znalezieniem zatrudnienia. Nie wrócił już do pracy na (...), podjął zatrudnienie jako pracownik fizyczny, po kilku latach zatrudnił się w Fabryce (...), gdzie pracował do emerytury. Była to ciężka praca fizyczna.</p> <p>Ponad dwuletni pobyt w więzieniu odbił się negatywnie na zdrowiu J. O. - fizycznym jak i psychicznym. Stał się nerwowy, żył</p>	zeznania E. O.	k. 74v-75

	<p>w ciągłym strachu i poczuciu doznanej krzywdy. Osadzenie J. O. odbiło się też negatywnie na całej jego rodzinie, poza kwestiami związanymi z pogorszeniem się ich bytu, dzieci były szykanowane z uwagi na fakt, że ich ojciec przebywał w więzieniu, kilkuletnie wówczas dzieci odczuły mocno brak ojca.</p> <p>J. O. zmarł w dniu 16 grudnia 1994 roku.</p>		
<p>zeznania T. W.</p>	k.75-75v		
3.1.8	<p>Postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 6 listopada 2008 roku, sygn. akt (...), stwierdzono nieważność skazującego J. O. wyroku byłego Sądu Powiatowego w P. z dnia 7 sierpnia 1963 roku, sygn. akt(...).</p>	<p>dokumenty załączone wraz z wnioskiem</p>	k. 39-39v
3.1.9	<p>Sąd Okręgowy w P.wyrokiem z dnia 23 lutego 2010 roku, sygn. akt (...), na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zasądził na rzecz T. W. (1), E. O. (1) oraz T. O. kwoty po 8.333,00 zł tytułem odszkodowania za szkody i zadośćuczynienia za krzywdy doznane</p>	<p>dokumenty załączone wraz z wnioskiem</p>	k. 40- 43v

	przez J. O. w wyniku skazania wyrokiem Sądu Powiatowego w P. z dnia 7 sierpnia 1963 roku, sygn. akt (...).		
Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1.			
ocena DOWODÓW			
Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
3.1.1	dokumenty załączone wraz z wnioskiem - kserokopie świadectw pracy	Dokumenty załączone wraz z wnioskiem zostały udostępnione wnioskodawcom przez odpowiednie instytucje, nie ma podstaw, by kwestionować ich wiarygodność, tym samym zasługują na aprobatę.	
3.1.2	dokumenty załączone wraz z wnioskiem oraz dokumenty przekazane przez IPN	Dokumenty załączone wraz z wnioskiem zostały udostępnione wnioskodawcom przez odpowiednie instytucje, pozostałe dokumenty zostały udostępnione przez IPN, nie ma podstaw by kwestionować ich wiarygodność, tym samym zasługują na aprobatę.	

zeznania E. O.	Na wiarę zasługują zeznania wnioskodawcy E. O. (1), które pozostają niesprzeczne ze zgromadzonymi w aktach dokumentami archiwalnymi.		
zeznania T. W.	Na wiarę zasługują zeznania wnioskodawczyni T. W. (1), są one niesprzeczne ze zgromadzonymi w aktach dokumentami archiwalnymi.		
3.1.3	dokumenty załączone wraz z wnioskiem	Dokumenty załączone wraz z wnioskiem zostały udostępnione wnioskodawcom przez odpowiednie instytucje, nie ma podstaw by kwestionować ich wiarygodność, tym samym zasługują na aprobatę.	
3.1.4	dokumenty załączone wraz z wnioskiem	Dokumenty załączone wraz z wnioskiem zostały udostępnione wnioskodawcy przez odpowiednie instytucje, nie ma podstaw by kwestionować ich wiarygodność, tym samym zasługują na aprobatę.	
3.1.5	uzasadnienie wniosku o odszkodowanie	Nie ma podstaw do kwestionowania opisu warunków panujących w jednostkach penitencjarnych. w których umieszczony był J. O.. Przedstawiony opis jest szczegółowy i spójny z zeznaniami wnioskodawcy E. O. (1).	

zeznania E. O.	Na wiarę zasługują zeznania wnioskodawcy E. O. (1), w zakresie warunków jakie panowały w zakładach karnych, w których karę pozbawienia wolności odbywał jego ojciec. Są one jasne, spójne i precyzyjne.		
3.1.6	zeznania E. O.	Na wiarę zasługują zeznania wnioskodawcy E. O. (1) w zakresie okoliczności związanych z sytuacją bytową rodziny, tak przed jak i po osadzeniu J. O. w zakładzie karnym. Nie ma podstaw by kwestionować jego depozycje w tym zakresie.	
zeznania T. W.	Na wiarę zasługują zeznania wnioskodawczyni T. W. (1) w zakresie okoliczności związanych z sytuacją bytową rodziny, tak przed jak i po osadzeniu J. O. w zakładzie karnym. Nie ma podstaw by kwestionować jej depozycje w tym zakresie, korespondują one bowiem z relacjami drugiego z wnioskodawców E. O. (1).		
3.1.7	zeznania E. O.	Na wiarę zasługują zeznania wnioskodawcy w zakresie stanu fizycznego i psychicznego J. O. po opuszczeniu murów więzienia, a także problemów z jakimi się borykał m.in. trudnościami w znalezieniu zatrudnienia.	

		<p>Nie ma podstaw by kwestionować jego depozycje w tym zakresie.</p>	
<p>zeznania T. W.</p>	<p>Na wiarę zasługują zeznania T. W. (1) w zakresie stanu fizycznego i psychicznego J. O. po opuszczeniu murów więzienia, a także problemów z jakimi się borykał m.in. trudnościami w znalezieniu zatrudnienia oraz w kwestii z jakimi konsekwencjami pozbawienia wolności J. O. borykać się musiała cała jego rodzina, w tym małoletnie dzieci. Nie ma podstaw by kwestionować depozycje wnioskodawczynie w tym zakresie.</p>		
<p>3.1.8</p>	<p>dokumenty załączone wraz z wnioskiem</p>	<p>Dokumenty załączone wraz z wnioskiem zostały udostępnione wnioskodawcy przez odpowiednie instytucje, nie ma podstaw by kwestionować ich wiarygodność, tym samym zasługują na aprobatę.</p>	
<p>3.1.9</p>	<p>dokumenty załączone wraz z wnioskiem</p>	<p>Dokumenty załączone wraz z wnioskiem zostały udostępnione wnioskodawcy przez odpowiednie instytucje, nie ma podstaw by kwestionować ich wiarygodność, tym samym zasługują na aprobatę.</p>	
<p>Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów</p>			

(dowody, które są uznane za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
PODSTAWA PRAWNA			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
	12 034,17 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców	odsetki ustawowe od dnia uprawomocnienia się orzeczenia	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
<p>Żądanie dochodzenia finansowych roszczeń od Skarbu Państwa znajduje uzasadnienie w ustawie z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.</p> <p>Wskazać w tym miejscu należy, iż wnioskodawcy wystąpili w przeszłości z wnioskiem o zadośćuczynienie i odszkodowanie w związku ze skazaniem ich ojca. Wyrokiem Sądu Okręgowego wP. z dnia 23 lutego 2010 roku w sprawie(...) zasądzono na ich rzecz</p>			

tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania łącznie kwotę 24 999 złotych (w zaokrągleniu 25 000 złotych). Rozstrzygnięcie tamto oparto o podstawę z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej (obowiązujący wówczas przepis art. 8 ust. 1a ustawy lutowej limitował wysokość możliwego do zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia do maksymalnej kwoty 25 000 złotych).

Przepis art. 8 ust. 1a ustawy lutowej o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, który limitował wysokość zasądzonej kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia do 25.000,00 złotych - w odniesieniu do roszczeń określonych w art. 8 ust. 1 powołanej ustawy - został uznany za niezgodny z normami Konstytucji RP wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09 i utracił moc z dniem 10 marca 2011 roku.

Przyznać należy rację pełnomocnikowi wnioskodawców, iż okoliczność, że uprzednio złożony przez nich wniosek o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia mógł opiewać na maksymalną

kwotę 25 000 złotych
- co związane było
z obowiązującym w
tym czasie stanem
prawnym - nie pozbawia
uprawnionych prawa
do żądania zasądzenia
uzupełniającego
odszkodowania i
zadośćuczynienia w
związku z wydaniem
i wykonaniem wyroku
wobec ich ojca J. O.
(wnioskodawcy w toku
postępowania w sprawie
(...)nie zrzekli się dalszych
roszczeń, ani sąd nie
oddalił takiego żądania).

Stwierdzenie przez TK
niekonstytucyjności
ograniczenia kwotowego
zasądzania wysokości
roszczenia otwiera na
nowo drogę do
postępowania w tym
zakresie i wydania
rozstrzygnięcia
uzupełniającego co do
odszkodowania i
zadośćuczynienia, bowiem
przemawiają za tym
względy słuszności.

Bezspornym jest, że J.
O. aktywnie działał na
rzecz niepodległego bytu
Państwa Polskiego, za co
został skazany i odbywał
karę pozbawienia wolności
przez okres ponad
dwóch lat. Ustalony w
sprawie stan faktyczny nie
pozostawia wątpliwości, iż
wnioskodawcom
przysługuje prawo do
żądania odszkodowania
i zadośćuczynienia na
podstawie art. 8 ust.

1 znowelizowanej ustawy lutowej.			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	kwota po 25 000,00 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców	odsetki ustawowe od dnia uprawomocnienia się orzeczenia	
Zwiąże o powodach podstawy prawnej			
<p>Żądanie dochodzenia finansowych roszczeń od Skarbu Państwa znajduje uzasadnienie w ustawie z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.</p> <p>Wskazać w tym miejscu należy, iż wnioskodawcy wystąpili w przeszłości z wnioskiem o zadośćuczynienie i odszkodowanie w związku ze skazaniem ich ojca. Wyrokiem Sądu Okręgowego w P.z dnia 23 lutego 2010 roku w sprawie(...) zasądzono na ich rzecz tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania łącznie kwotę 24 999 złotych (w zaokrągleniu 25 000 złotych). Rozstrzygnięcie tamto oparto o podstawę z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej (obowiązujący wówczas przepis art. 8 ust 1a</p>			

ustawy lutowej limitował wysokość możliwego do zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia do maksymalnej kwoty 25 000 złotych).

Przepis art. 8 ust. 1a ustawy lutowej o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, który limitował wysokość zasądzonej kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia do 25.000,00 złotych - w odniesieniu do roszczeń określonych w art. 8 ust. 1 powołanej ustawy - został uznany za niezgodny z normami Konstytucji RP wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 roku, sygn. P 21/09 i utracił moc z dniem 10 marca 2011 roku.

Przyznać należy rację pełnomocnikowi wnioskodawców, iż okoliczność, że uprzednio złożony przez nich wniosek o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia mógł opiewać na maksymalną kwotę 25 000 złotych - co związane było z obowiązującym w tym czasie stanem prawnym - nie pozbawia uprawnionych prawa do żądania zasądzenia uzupełniającego odszkodowania i

zadośćuczynienia w związku z wydaniem i wykonaniem wyroku wobec ich ojca J. O. (wnioskodawcy w toku postępowania w sprawie (...) nie zrzekli się dalszych roszczeń, ani sąd nie oddalił takiego żądania).

Stwierdzenie przez TK niekonstytucyjności ograniczenia kwotowego zasądzania wysokości roszczenia otwiera na nowo drogę do postępowania w tym zakresie i wydania rozstrzygnięcia uzupełniającego co do odszkodowania i zadośćuczynienia, bowiem przemawiają za tym względy słuszności.

Bezspornym jest, że J. O. aktywnie działał na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, za co został skazany i odbywał karę pozbawienia wolności przez okres ponad dwóch lat. Ustalony w sprawie stan faktyczny nie pozostawia wątpliwości, iż wnioskodawcom przysługuje prawo do żądania odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ust 1 znowelizowanej ustawy lutowej.

**ROZSTRZYGNIĘCIE
SĄDU W
PRZEDMIOCIE
ŻĄDANIA**

Zwiąże o powodach rozstrzygnięcia			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
	<p>12 034,17 złotych</p> <p>Na wstępie wskazać należy, iż wnioskodawcy uzyskali uprzednio (11 lat temu) zadośćuczynienie i odszkodowanie w kwocie po 8 333,00 złotych, jednak ani we wniosku, ani w wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie (...) nie dokonano rozróżnienia jaka jest wysokość przyznanego odszkodowania, a jaka zadośćuczynienia. Przyjąć należy, iż zasądzona wówczas przez sąd łączna kwota w głównej mierze obejmowała rekompensatę za doznaną krzywdę, nie pokrywała zaś elementu szkody materialnej poniesionej przez J. O..</p> <p>W niniejszej sprawie nie sposób było ustalić ściśle wysokości utraconych przez J. O. dochodów. Pomimo poczynionych prób, zarówno przez pełnomocnika jak i przez Sąd, niemożliwym okazało się pozyskanie kart wynagrodzeń J. O. z okresu 1962-1963 roku, a więc z okresu sprzed osadzenia w zakładzie karnym. Z uwagi na</p>	<p>odsetki ustawowe od dnia uprawomocnienia się orzeczenia</p>	

znaczny upływ czasu i obowiązujące przepisy dotyczące archiwizacji w/w dokumentów karty wynagrodzeń za lata 60,70,80 podlegały likwidacji. Z powyższych względów wysokość odszkodowania została ustalona przy uwzględnieniu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w dacie złożenia wniosku i jest to założenie korzystne dla wnioskodawców.

Przedstawione przez pełnomocnika wnioskodawców wyliczenie utraconych zarobków J. O. (za okres od 11 kwietnia 1963 roku do 21 czerwca 1965 roku), przy przyjęciu kryterium obowiązującego aktualnie przeciętnego wynagrodzenia, w łącznej kwocie 144 410,15 złotych podlega akceptacji Sądu. Nie ma jednak podstaw do zasądzenia całości kwoty odszkodowania zgodnie z powyższym wyliczeniem pełnomocnika wnioskodawców.

Sąd podziela w pełni pogląd szeroko prezentowany w orzecznictwie, iż podstawę ustalenia wysokości odszkodowania winny stanowić utracone zarobki, jednakże pomniejszone o kwotę, którą poszkodowany byłby zmuszony ponieść w

związku z utrzymaniem siebie i swojej rodziny (tak m.in.: wyrok SA w Katowicach z dnia 2 czerwca 2011 roku, sygn. II AKa 177/11, wyrok SA w Katowicach z dnia 15 kwietnia 2011 roku, sygn. II AKa 96/11, wyrok SA w Katowicach z dnia 9 czerwca 2009 roku, sygn. II AKa 133/09).

Należy mieć na uwadze, iż J. O. przed osadzeniem był w rodzinie jedyną osobą, która uzyskiwała dochody. Miał na utrzymaniu niepracującą żonę oraz troje małoletnich dzieci w wieku szkolnym, nadto wykonywał pracę fizyczną z której uzyskiwał skromne dochody. Z osiągniętych przez siebie zarobków większą/znaczną ich część musiał siłą rzeczy przeznaczyć na utrzymanie swoje i rodziny, jak choćby na opłaty związane z utrzymaniem domu, w tym czynszu i mediów, koszty związane z wyżywieniem, jak również z zapewnieniem rodzinie niezbędnej odzieży, w przypadku małoletnich dzieci także książek i przyborów szkolnych itp., a więc kosztów związanych z zaspokojeniem podstawowych i niezbędnych potrzeb życiowych.

Dlatego też Sąd uwzględniając realnie wysokie koszty niezbędne do utrzymania

	<p>pięcioosobowej rodziny (wyłącznie z jednego źródła dochodu) uznał, iż podstawę do ustalenia wysokości odszkodowania winna stanowić kwota nie większa niż jedna czwarta utraconych zarobków, a więc kwota 36 102,53 złotych (tj. po 12 034,17 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców).</p> <p>W pozostałej części wniosek o odszkodowanie podlegał oddaleniu.</p>		
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
	<p>Kwoty po 25 000 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców.</p> <p>Przepisy ustawy lutowej nie określają reguł dotyczących ustalania wielkości rekompensaty majątkowej za szkodę o niematerialnym charakterze jaką jest zadośćuczynienie. W kwestii tej bezpośrednio zastosowanie ma art. 445 kc, zgodnie z którym zadośćuczynienie winno być odpowiednie, a zatem kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia winna być przybliżonym ekwiwalentem cierpień psychicznych i fizycznych. Charakter szkody niemajątkowej, jaką jest krzywda, decyduje o jej niewymierności. W szczególności zaś odnosi się to do zadośćuczynienia</p>	<p>odsetki ustawowe od dnia uprawomocnienia się orzeczenia</p>	

za krzywdę polegającą na pozbawieniu wolności. Przyznanego jednak zadośćuczynienia nie należy traktować na zasadzie pełnej ekwiwalentności, którą charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej.

Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 kc, ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia / wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 roku, III CKN 582/98, publ. LEX 52776/. Wypowiedzi Sądu Najwyższego, jak również sądów apelacyjnych i przedstawicieli doktryny wymieniają następujące kryteria ustalania wielkości kwoty zadośćuczynienia:

- zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, a tym samym powinno reprezentować ekonomicznie odczuwalną, a nie symboliczną wartość;

- odpowiednia suma pieniężna winna być utrzymana w rozsądnych granicach i dostosowana do aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie;

- zadośćuczynienie nie może być rażąco wygórowane ani też rażąco niskie;

- wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, nieodwracalnego charakteru;

- na podstawie wskazanych kryteriów, przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, należy brać również pod uwagę siłę nabywczą określonej kwoty pieniężnej, a także warunki materialne panujące w społeczeństwie miejscowym /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 lutego 2008r II AKa 13/08, publ. Prok. I Pr. 2009/5/48, KZS 2010/2/54, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 maja 2001r OSA 2001, nr 12, poz. 96, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2008r I AKa 11/08 OSA 2009/2/7, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008r III KK 349/07, Biul. PK 2008/4/7, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2002 roku, II KKN 3/98, LEX nr 50900, KZS 2008/6/73/.

Żądana kwota zadośćuczynienia w wysokości po 1 451 322,07 złotych (a więc łącznie 4 353 966, 21 złotych) jest znacząco wygórowana, wręcz abstrakcyjna i

w żaden sposób nie przystaje do przyjętych w orzecznictwie zasad ustalania wysokości zadośćuczynienia. Nie można przy tym tracić z pola widzenia faktu orzekania w przedmiotowym procesie o uzupełniającym zadośćuczynieniu. Przyznanie żądanej kwoty zadośćuczynienia stanowiłoby źródło wzbogacenia się, a nie sposób na złagodzenie doznanej przez J. O. krzywdy.

Nie znajduje aprobaty sądu praktyka powoływania się przez pełnomocnika na inne rozstrzygnięcia sądów dla uzasadnienia wysokości żądanej kwoty zadośćuczynienia. Należy mieć bowiem na uwadze, że takie proste i jednocześnie wybiórcze zestawienie określonych rozstrzygnięć sądów, powodowałoby całkowite pominięcie ich indywidualnego charakteru. Proste odnoszenie się do wysokości zadośćuczynienia (nawet w podobnych okolicznościach stanu faktycznego), spowodowałoby, że wysokość kwoty zadośćuczynienia nie uwzględniałaby okoliczności danej sprawy, które wyznaczają rozmiar indywidualnej krzywdy

doznanej przez
pokrzywdzonego.

Jednocześnie ustalona w niniejszym postępowaniu kwota zadośćuczynienia nie może być ani symboliczna, ani zbyt niska. Za taką można poczytać zasadzoną wcześniej kwotę w sprawie (...), która nie rekompensuje cierpień J. O.. Ustalając wysokość zadośćuczynienia w pierwszej kolejności należy mieć na uwadze długi okres izolacji J. O. w ramach tymczasowego aresztowania i wykonywania kary pozbawienia wolności (2 lata 2 miesiące i 10 dni), dolegliwości z tym związane, wiek i warunki osobiste J. O., jego sytuację rodzinną oraz skutki w sferze psychiki jakie doznał w związku z zastosowaną wobec niego izolacją.

J. O. przed osadzeniem był dojrzałym mężczyzną, prowadzącym ustabilizowany tryb życia, pracował, przestrzegał porządku prawnego. Był żonaty, miał troje małoletnich dzieci, które wraz z małżonką pozostawały na jego utrzymaniu. Jego normalne funkcjonowanie zostało brutalnie przerwane poprzez zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie, które przerodziło się w karę pozbawienia wolności.

Warunki panujące w zakładzie karnym w Ł. jak i w Ośrodku Pracy (...) w S. były ciężkie, zarówno pod względem warunków ogólnobytowych (ciasne, przeludnione, ciepłe, brak ogrzewania, wentylacji, toaleta oddzielona od celi cienkim parawanem), jak i pod względem wyżywienia, a także, co istotne, negatywnego podejścia do więźniów politycznych prezentowanego przez funkcjonariuszy jednostek i współosadzonych. Dodatkowo w Ośrodku w S. prócz kiepskich warunków bytowych więźniowie zmuszeni byli do ciężkiej i wyczerpującej (10-12 godzin dziennie) pracy w kamieniołomie. Przy tym J. O. przez cały okres osadzenia, a więc ponad dwa lata, nie był odwiedzany przez rodzinę.

Osadzenie w zakładzie karnym, izolacja od rodziny – żony i kilkuletnich dzieci, środowiska lokalnego, oderwanie od codziennego życia, pogorszenie warunków sanitarnych, żywieniowych, rygory związane z izolacją, szykany doznawane ze strony funkcjonariuszy i współwięźniów, praca w kamieniołomach z całą pewnością odcisnęły swoje piętno na zdrowiu fizycznym jak i na psychice J. O.. W ocenie Sądu przyznanie uzupełniająco

	<p>zadośćuczynienia w wysokości ustalonej na łączną kwotę 75 000 złotych (po 25 000 złotych na rzecz każdego z wnioskodawców) jest zatem uzasadnione. Jest to kwota wyważona i spełniająca walor słuszności, odpowiedniości i godności w stosunku do rozmiarów doznanych krzywd i cierpienia J. O..</p>	
Inne		
3.		<p>Wysokość zwrotu wydatków należnych wnioskodawcom z tytułu ustanowienia pełnomocnika Sąd ustalił na podstawie §11.6, §15.3, §16 i §17 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych</p>
Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 554 § 4 kpk.	

<i>PODPIS</i>	